

Партийна суглаан—большевикскэ хүмүүжүүлгын нургуули мүн

Партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрин асуудалда партиан организацинуудай болон партиан органуудай анхаралы хандуула тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй шухалын шухала заабаринууды ба наахан болоон ВКП(б)-гэй Обкомой III пленумэй шийдхэбэринууды бэлүүлхэ талаар Хорин аймагай партиан комитет горьтойн хүдэлмэри аюулаа. Коммунистууды большевикскэ хүмүүжүүлгын гайхамшаг нургуули болох партиан суглаануудай үүргэ эрид дээшлүүлхын түлээ аймагай партиан эхин организацинуудта эмхидхэлэй хэлэ хэлэн хэмжээ-ябуулганууд абтан байна.

Гэбшье, манай аймагай партиан эхин организацинуудай хүдэлмэрид эхэн дутагдалууд бии байнаар.

Тэвэнэй гол дутуу дундануудны юуб гэхэдэ, түсэбэй ёноор партиан суглаанууды үнэгээлдэггүй, суглаанууд дээрэ партиан-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрин асуудалнууды бэшэ, харин ажлын асуудалнууды диилэнхилээ эүбшэн хэлсэдэг байна. Гадна, зарим партиан эхин организацинууд суглаандаа мууса бэлдхэдэг, хэлсэхэ асуудалнуудаа гүнзэггээр шэнжэлжэ үздэггүй, суглаанай болох үдэр ба газар, асуудал тухай коммунистуудтаа эртэйнь соносологгүй байгаа. Энээнэй эсэстэ партиан суглаанууд большевикскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгүйгээр, идэйн доодо хэмжээндэ яргардаг байна юм.

Сталиной нэрэмжэтэ колхозой партиан организацин партиан суглаануудта ямарар бэлдхэдэг ба үнэгээлдэг тухай асуудал ВКП(б)-гэй айкомой бюро дээр наахан эүбшэн хэлсэгдэ. Тус партиан эхин организацин секретарь нүхэр Доржиев ба партиан айкомой хүдэлмэрилгэш нүхэр Батуев энэ асуудалаар элидхэлүүды хэлэн байна.

Тэдэ элидхэлүүд дээрнээ хараад үзэхэдэ, Сталиной нэрэмжэтэ колхозой партиан организацин бюро ба тэрэнэй секретарь нүхэр Доржиев партиан-эмхидхэлэй ба партиан-политическэ хүдэлмэри тухаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй шухала заабаринууды хангалтагүйгээр дүүргэнэ.

Партиан айкомой бюрогой тэмдэглэнэ тус партиан эхин организацин хүдэлмэридхэ дутуу дундануудай нэгэннин хадаа партиан суглаанууды ёһотой бэлдхэггүйг үнэгээлдэг ябадал болоно. Тэрэ хадаа суглаанай болох үдэр, газар, хэлсэхэ асуудал тухай коммунистуудтаа эртэйнь дуулагдаггүй байна. Асуудалнууды бэлдхэгдэ коммунистууды хабадуулаггүй, хэлсэхэ асуудалнууды бүхы талаанай шүүмжэлдэггүй, партиан организацин ажал-ябуулгатаа дутуу дунданууды гүнзэггээр шэнжэлдэггүй.

Харин халирхайгаар, ёһо тэдгээр хандадаг байха юм. Мүн суглаанууд дээрэ абтан шийдхэбэринууды дүүргэлтэ шалгадангүй.

Ушар нимэнь партиан суглаануудтань зарим коммунистууд эрдэггүй, асуудалнууды эүбшэн хэлсэгдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаггүй, большевикскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрлэггүй байна. Тимэ партиан суглаанууд коммунистууды большевикскэ хүмүүжүүлгын нургуули байхан гүргэдэ хүрдэггүй юм.

Партиан эхин организацин бюрогой ба тэрэнэй секретарь нүхэр Доржиевай хүдэлмэридхэ эдэ ба бусад эхэн дутуу дунданууды зааха зуураа, партиан айкомой бюро болбол хэлэ хэлэн практическа хэмжээ-ябуулганууды харлаа.

Хандагайн леспромхозой партиан организацин хамтын суглаанда байлсхан байна. Тус суглаан ВКП(б)-гэй айкомой пленумэй дунгүд тухай асуудал эүбшэн хэлсэ. Леспромхозой директоры политическэ талаар орлогшо нүхэр Хандажаповай дэлгэрэнгэ, өөрыгөө шүүмжэлэлтэй элидхэлэй нүүлээр коммунистуудай эдэбхи, эүбшэн хэлсэхэ байхан асуудалаар большевикскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл, асуудалы эүбөөр хэлсэгдэ хүлээгдэхэр байгаа. Гэбшье, нимэ бэшэ байшоо.

Элидхэлэй нүүлдэ коммунистууд нүхэд Мокин, Печаскаев, Лосев, Бартаков ба бусад үгэ хэлэ. Тэдэнэр партиан организациндахи партиан-эмхидхэлэй ба партиан-политическэ хүдэлмэрин тухай бэшэ, харин ажлын жужээн асуудалнууд тухай, ОРС-ын муу хүдэлмэри тухай хэлэн байха юм.

Энэ юу харуулаб гэхэдэ, партиан организацин бюро ба тэрэнэй секретарь нүхэр Мокиной тус суглаанда эртэйнь наахан бэлдхэггүй байшье гэршэлэ. Энээнэй эсэстэ олонхи коммунистууд суглаан дээрэ хэлсэхэ асуудалы дэндүггээр ба бэлдхэггүй эрээ.

Хэрбээ коммунистуудай хэлнэ большевикскэ шүүмжэлэл хүтэлбэрлхы хүдэлмэрилгэшэдэй ажал-ябуулгатаа дутуу дунданууды гүнзэггээр элирүүлдэг байбал, хэрбээ коммунистуудай шүүмжэлэл дутуу дунданууда ба алдуу эндүүнүүдэ ойлогоо зааха ябадалдхэ коммунистуудта туйлахэ байбал партиан суглаан дээрэ коммунистуудай хэлнэ шүүмжэлхы ажаллтанууд хүмүүжүүлхы тон эхэ удаханартай байна. Энэнь дор дурсагданан баримтанууд дээрнээ эли тоодор харагдана.

Хорин МТС-эй директор нүхэр Козлов хадаа хүдэлмэрин үлээ мэдлэ дорой байхан хүнүүдтээ архилдаг байгаа. Энэгээр ме ханиаторнуудай дундхэ ажалай

яагаар заршам булдахаа. Гадна нүхэр Козлов хүдөө ажлын машина заабарилгашадэй ажалы ёһото гуримар эмхидхэдэггүй, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлдэггүй, механизаторска кадрууды хүтэлбэрлэхэ талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй байгаа.

Хорин МТС-эй партиан организацин хамтын суглаан дээрэ коммунист нүхэр Балдышев хадаа нүхэр Козловой зүгөө үзэгдэдэг хүтэлбэрлхы хүдэлмэрилгэшэдэ ба партиан гэршүдэн орто таарахагый абтан тухай ба тэрэнэй ажал хүдэлмэрин дутуу дунданууд тухай большевикскэ шүүмжэлэл хэлэн байна.

Тини мүнөө ажал хүдэлмэри ба абтан зан дээрнээ хараад үзэхэдэ, нүхэр Козлов хадаа коммунистуудай шүүмжэлэлы хүндэ тэйгээр хүлээжэ, өөртөө шухала тобишолол хэлэн байна.

Иимэ жашээнүүд хадаа большевикскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлэхэ тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабарын эүбөөр ойлогшын ба мүн партиан суглаанууд дээрэ хэлсэхэ эдэ шүүмжэлэлүүд ямар эхэ хүмүүжүүлхы удаханартай байшье эли тодоруулаа.

ВКП(б)-гэй Обкомой III пленумэй тогтоолы бэлүүлэн, партиан-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрин талаар бии байгаа дутуу дунданууды ойрын үдэрнүүдтэ усаджаа ба колхозно парторганизацинууды улам бэжижүүлхэ, партиан суглаан коммунистууды большевикскэ хүмүүжүүлгын нургуули болгохын зорилгоор, ВКП(б)-гэй айком хадаа партиан суглаануудта бэлдхэхэдэ ба үнэгээлдэнь туйлахэ ажалууды туйлахэ, өөрыгөө шүүмжэлэл хүдэлмэрилгэшэдэй аймагай колхозууд, МТС-үүд ба леспромхозуудай партиан эхин организацинуудта эльгээдэг байха юм.

ВКП(б)-гэй айком семинарска занянууд дээрэ ба партиан айкомой бюро дээрэ партиан суглаан большевикскэ хүмүүжүүлгын нургуули болгох асуудалнууды эүбшэн хэлсэжэ, партиан организацин секретарьнуудтай саг үрлэжын хүдэлмэри аюулжа эхилэ.

Гадна, партиан суглаанууд дээрэ партиан айкомой түлөөлгүшэдэй байлсха ябадал шухала Юуб гэхэдэ, тэдэ хадаа партиан суглаанда бэлдхэгдэ ба үнэгээлдэг практикы гүнзэггээр шэнжэлхэ, партиан суглаан идэйн үдэр хэмжээндэ үнэгээлдэг ябадал туйлахэ байна.

М. Болдохонов, ВКП(б)-гэй Хорин айкомой секретарь.

Судкаар ябах Волго-Донской канал барилга ба Ростовско болон Сталинградска областьнуудтахи газары уһалалга тухай

Суднаар ябах Волго-Донской канал барилга бари дайнай урда тээ эхилэн юм. Сагаан, Балтин ба Каспин далайнууды Азовско ба Хара далайнуудтай холбон нэгдэхэхэ, суднаар ябалгын замууды шэнэхэн зааха ба барихын тула, тэршэлэн нитын ашаанууды зөөхэ транзитна уһан зам байгуулхын тула советскэ засагай жанһүүдтэ хэлгэн асарн эхэ хүдэлмэри Волгыё Донтой холбон нэгдүүлгээр дүүргэгдэхэ ёһотой байгаа.

Дайн хадаа эхилгэлэн барилгы талдуулаа нэн.

Волго-Донской уһан зам байгуулгы арадай-ажлын эхэ удханартайда тоолол, мүн тус барилга Ростовско ба Сталинградска областьнуудай зарим-тэды гандадаг ба гандадаг районнууды уһалга, уһан элбэг болгох абадал үргэнөөр хүгжөөхэ арга олгохо байшье хараадаа абажа, гурбан жэлэй урда тээ, Правительство болбол Волго-Донской канал барилга хүдэлмэри дахин аюулжа шийдхэбэри гаргадаа нэн. Тини Правительство хадаа суднаар ябах Волго-Донской канал бүгэхэ гэршэ энгэйшье ба нотагайшье зорилго тэды бэшэ, харин СССР-эй европейскэ хубини бүхы далайнууды уһан транспортын единэ системэ болгон нэгдэхэхэ гэршэ нитэ союзна удханартай зорилго мүн гэжэ хараадаа абтан байха юм.

Волго-Донской уһан замы ашарлалга оруулха хүдэлмэри түргэдхэхэ, Ростовско ба Сталинградска областьнуудай зарим-тэды гандадаг ба гандадаг газарнууды уһалга, уһан элбэг болгохо абадал хүгжөөхэ зорилгоор, тэршэлэн барилгын хүдэлмэринүүдэй амжалтатайгаар абажа байшье, газарай ба бетонно худалмэринүүдэ хүсэд механизировахэ арга олгодо хүсэтэ экскаваторнуудай, барилгын механикумуудай ба транспортна хэрэгсэлүүдээр Волгодонстройн түгээ зэбсэглэнхай хараадаа абажа, ССР Союзтай Министрүүдэй Сөвөдэй тогтоонини:

1. Волго-Донской уһан зам байгуулхын тула энэй урда тээ тогтоогдон болзооры хоёр жэлээр хороохо ба барилгын хүдэлмэри 1951 он дотор дүүргэхэ;

а) Сталинград городхо Дондохи Калач город хүртэрхи райондо Волга мурини Дон мурентэй холбон нэгдэхэхэ 101 километр утатай, 13 шлюзүүдтэй, 3 плотинауудтай, уһа бүлэхэ станцинуудтай, пристаньнуудтай, хүүргэнүүдтэй ба бусад барилгануудтай Волго-Донской суднаар ябах канал барилга;

б) Цимлянска станицын райондо Дон дээрхи гидроузелы ашарта 12,6 миллиард кубометр хэмжээтэй уһа тааруулан табиха водохранилиштайгаар — уһа үюулхэ 500 метр утатай бетонно плотинын, 12,9 километр утатай газар

плотинын, суднаар ябах 2 шлюзэй, мурнэй портын ба плотина дамжан тээр харгыгаар ба шоссейгээр гарах магистральна гарасануудай составтайгаар барилга;

в) уһалалгада газараряалангай ба промшленности районнууды хүнэгэ эвтэй электростангээр хангахын тула 160 мянган киловатт хүсэтэй байхаар тогтоогдон Цимлянска гидроузелай плотинын дэргэдэ электростанци барилга.

2. Суднаар ябах Волго-Донской канал ба Цимлянска гидроузелы гидроэлектростанцигай 1952 оной хабарнаа ашарлалгада оруулаха.

Дурсагданан зорилгоор, нимэ барилга хангаха гэбэл:

а) Цимлянска водохранилишнаа уһа абах головойн түхээрлэгтэй, Цимлянска водохранилишнаа Пролетарская станица хүртэр 190 километр утатай Донско магистральна канал барилга;

б) Нинтэ дээрэ 568 километр утатый, хубарилгын нимэ каналнууды барилга гэбэл — Сал мурнэй набы хэрэглэжэ, Малая Мартыновска тосхойно Гаушн голой алаг хүртэр 125 километр утатый, Донской магистральна канална уһа абах, Сал мурнэй угсэн уһа гаргахэ плотинануудта ба булзлын станцинуудтай Дээдэ-Салска канал;

Восход гэжэ поселогхо Семикаракорск станица тээшэ 73 километр утатый, Донской магистральна канална уһа абах Доодо-Донской канал;

Комаров гэжэ поселогхо Багаевска станица тээшэ 35 километр утатый, Донской магистральна канална уһа абах Багаевска канал;

Болотов гэжэ поселогхо Манаш Балаевска хурун хүртэр 15 километр утатый, Донско магистральна канална уһа абах Садковско канал;

Веселый гэжэ поселогхо Кулишовск тосхон хүртэр 90 километр утатый, Веселовско водохранилишнаа уһа абах Азовско канал;

Варваровска водохранилишнаа Обильно тосхон тээшэ 140 километр утатый, суднаар ябах Волго-

Донской канална уһа абах Ергенинско канал;

Нижне-Чирская станицаһа Красно Богданов тосхон тээшэ 90 километр утатый, Цимлянска водохранилишнаа уһа абах Чирскэ канал;

в) хубарилгын каналнуудтахи булзлын 140 станцинууды ба тэдэн тээшэ электростанциуудга хэхэ лининүүды барилга;

г) 750 мянган гектар газар уһалга, 2 миллион гектар газар уһан элбэг болгохын тула хубарилгын каналнууднаа уһа абах уһалуурин ба уһалуурин сеть барилга.

4. СССР-эй хүдөө ажлын Министрествы, СССР-эй хлопководствы Министрествы ба СССР-эй совхозуудай Министрествы уһалгалга гэбэл:

Table with 3 columns: Жалгүүд, Уһалалга талмай, Уһануулагдах талмай. Rows for years 1952, 1953, 1954, 1955, 1956.

а) уһалалгада ба уһан элбэг болгохо газарнууды жэл-жэлдэ нимэ хэмжээтэйгээр ашарлалгада оруулха абадал хангаха;

б) хүдөө ажлында газар хахалгалга дээрэ ба электротракторнуудай полеводстводохи ондоо хүдэлмэринүүды хөжэ, электростанци гүргэнөөр хэрэглэхэ абадал хангаха, тэршэлэн малаалдахы ба колхозно болон совхозно уһалга бэрини ондоо халбаринуудтахи хүндэ худалмэринүүды комплексно ёһоор механизацилын тула электростанци хэрэглэхэ хангаха.

5. Бэдэрлэгэ, шэнжэлгэ ба проект зохёолго хэмычэн I идропроктэдэ, тэршэлэн газар уһалгын ба уһануулын тула булзлын станцинуудтай, тэдэн дээрхи бусад барилгануудтай, Донской магистральна ба бүхы хубарилгын каналнууды уһа тааруулан табиха водохранилиштуудтахи түхээрлэгүүдтэй плотинанууды барилга болгондоо даалгаха.

6. Уһалалгын уһа элбэгжүүлгын сеть ба тэндэ хэрэгтэй гидротехническа түхээрлэгүүды шэнжэлхэ, проект зохёохэ ба барилга худалмэри СССР-эй хүдөө ажлын Министрество, СССР-эй хлопководствын Министрество ба СССР-эй совхозуудай Министрество даалгаха.

7. Уһалалгын ба уһа элбэгжүүлгын сеть барилхатай хамта, поли хангалалга томо нууулалга хэмычэн СССР-эй ой модоноо ажлын Министрество, СССР-эй хүдөө ажлын Министрество ба СССР-эй совхозуудай Министрество дурдалха.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУДАЙ ГУШАН ГУРБАДАХИ ТОМ

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдхэ Маркс-Энгельс—Ленин Институтуудар хэлсэхэдэ бэлдхэгдэн, В. И. Лениной Зохёолнуудай гушан гурбадахи том бэлдэгдэ заргада.

1921 оной августын 16-наа 1923 оной мартын 2 хүртэрхи үе соо В. И. Лениной бэшэнэ статынууд, хэлнэ элидхэлүүд, хэлнэн үгэнүүд ба бэшүүдны гушан гурбадахи томдо оробо гэжэ оршол соонь хэлэгдэ.

Эдэ зохёолнууд дотор шэнэ экономическэ Политикын зам дээрэ арадай амын нэргэн болдоогын түрүүшын дунгүүд гаргалхай, манай орон дотор дүүрэн социалистическэ обществэ байгуулжа болох байланин үндэзлэгдэхэ ба байгуулха түсэбин хараалагдахэ.

Шэнэ сагууд, шэнэ түхэлтэйгээр гаралан хушан адууулаа, «Октябрьска революци дүрбэн жэлэй ойдо» мүнөө үгэ ба социализмы дүүрэн удаһанай хойто тээ алгавай удханар тухай гэршэ статынууд дотор, мүн 1921 оной декабрын 23-да Советүүдэй Бүхроссийска IX съезд дээрэ «Республикын дотоодын ба гададын политика тухай», партиан XI съезд дээрэ 1922 оной мартын 27-до хэлнэн «РКП(б)-гэй Центральна Комитетэй политическэ тоосон», 1922 оной апрелин 13-да «Бүхроссийска IV конгресс дээрэ хэлнэн «Российска революци табиха хадаа ба хэлнэн революци перспективүүд

гэршэ элидхэлүүд дотор, тэршэлэн 1922 оной ноябрын 20-до «Московско Советай пленум дээрэ хэлнэн үгэнүүд» ба бусад зохёолнууд дотор Ленин болбо томо социалистическэ промшленностин нэргэн болбо ба дэбжээ ажилланин, шэнэ экономическэ үндэзэ һуури дээрэ худалмэришье ба тарнаһадай союзай бэхжэлэни харуула. Ленин хадаа оройн капиталистическэ эгээ гээүүдтэ долбоол хэжэ амыуды дараана, «Россия исповос байлана социалистическэ Россия болохо» гэжэ баатарлалда.

Том дотор хэлэгдэн хэжэ хэлнэн статынууд, документүүд ба хэлнэн үгэнүүд партиан байгуулагтын асуудалнууд, партиан сөбөрзлэгдэ ба тэрэнэй социальна составы найжаруулагда, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлгэдэ, советскэ, промшленности ба кооперативы органууды хүтэлбэрлэдэ зоорилгалхай. Тэдэнэр гэхэдэ: «Партиан сөбөрзлэгэ тухай» статы, «Партиан нэвэ гэршүүдэ абах усовланууд тухай», В. И. Молотово бэшэнэ бэшүүд, РКП(б)-гэй XI съезд дээрэ хэлнэн «РКП(б)-гэй Центральна Комитетэй политическэ тоосон», «Шэнэ экономическэ политикын усовлануудтаа профсоюзнуудай элбэг үүргэ ба зорилгонууд тухай», РКП(б)-гэй ЦК-гэй абтан тогтоол ба бусад документүүд болоо.

Гүрнэй аппараты бэлдүүлгэ ба найжаруула тухай Лениной оршолон ажал-ябуулгы харуулан зохёолнууд тус том дотор эхэн һуури элбэгэ. Бүдэй тоодо нимэ зохёолнууд ороно гэбэл: «Рабриной зорилгонууд тухай», тэрэниэ ойлогохо ба дүүргэлтэ болгохо

тухай асуудал тухаа», «Орлогшонорой (СНБ ба СТО-гэй Түрүүгэтын орлогшонорой) хүдэлмэри тухай В. И. Сталиной бэшэнэ бэшэ», «Орлогшонорой (СНБ ба СТО-гэй Түрүүгэтын орлогшонорой) хүдэлмэри тухай тогтоол», «Дөр дэбжээр» нэлэлэ үгэнтэ ба хуушта журм тухай», 1922 оной октябрын 31-д «IX зарламай ВЦИК-гэй сесс дээрэ хэлнэн үгэ».

Том дотор оройн хэлнэн олон статынууд, хэлнэн үгэнүүд ба документүүд соого Ленин болбо Советскэ засагай гададын политикын үндэзэн гол принципүүды элбэг найруулан байна. Советскэ республикын ба капиталистическэ гүрэнүүдэй эб найрамдалтайгаар ээрлэгдэ байжа болох байланиа эшэ үндэзэ абажа, Ленин хадаа эб найрамдал түүсэ ба советскэ гүрэнэй бээ дайнай байдыны хангалтын түүсэ эсэмэлэ гададын политикын үндэзэ һуури болгон талһан байха юм.

Уласоорондын хүдэлмэришье ба коммунистическэ хүдэлмэришье зорилгалхайн зохёолнууд дотор Ленин болбо еднэ фронтын талһан гол зорилгонууды найруулаа, хэлнэн революцины хүдэлмэри перспективүүды тодорхойлоо. Советскэ Россиятай хамта хүн зоной туйлай олонхон болхо аман зугай оруулгата, Индия ба Хятада национальносудорлэгын түлөөлгэ ба революцины төхөөрхэй ургалтэр бүхы элдэй дээрэ социализмы эсэслэ галахын тулаа аман эхэ удханартай байшье Ленин тэмдэглэ.

Том дотор Лениной нимэ һуулын статынууд ороно гэхэдэ: «Днишнэгэ хууданууд», «Коопераци тухай», «Ма-

най революци тухай», «Рабриной биднэр хайшан гэдэ шэнэхэн байгуулаха биднэ», «Багашье наа, найнани дээрэ». Эдэ статынууд дотор Ленин болбо хэлнэн хүдэлмэришье дунгүүды гаргаа, социалистическэ байгуулагтын хэрэгтэ тарнаһаны хабадуулаа аманар орон дотор социализм байгуулха түсэб хараала, социализм байгуулха хэрэгтэ тарнаһаны хамжуулаа гэршэ өөрыгөө кооперативна түсэб хөжүүлэ. Ленин хадаа культурна революцины талаар зорилгонууды тодорхойлон ба гүрнэй аппараты шэнэхэн байгуулга тухаа тодорхой хэмжээ-ябуулганууды хараалан байна.

«Дайшлын материализмы удханар тухай» Лениной бэшэнэ нэлээстэ статы том дотор хэлэгдэхэ, тэршэ соого Ленин болбо марксистическэ философи хэдгэхэ худалмэришүүдэй програм хараалан байгаа. Парти ба Советскэ гүрнине хүтэлбэрлэхэ, социалистическэ байгуулагтын эмхидхэхэдэ Ленин Сталин хоёрой хани холбоотой байланин, арауудай хани барисанай түлээ, партиан дайсалта—тропикистүүд ба бухаришнуудта эсэргүү, великорусскэ шовинизм ба нотагай национализм эсэргүү тэдэнэй сугтаа хэлнэ тэмсэлышье гушан гурбадахи томдо оройн зохёолнууд дотор, мүн В. И. Сталиной В. И. Лениной бэшэнэ бэшүүд дотор эли тодоор харагдана.

Зохёолнууд дотор түрүүшнүүд хэлэгдэн В. И. Лениной 20 зохёолнууд гушан гурбадахи томдо оруулагдла: «Центральна статистическэ управлени бэшэнэ бэшүүд» дотор, «Октябрьска революци дүрбэн жэлэй ой найжаргэ зорилгалхайн Хамовническэ районы эрэгтэй, эмгэтэй худалмэришье, улаанарсүүдтэй ба залуушлууд суглаан дээрэ 1921 оной ноябрын 7-до хэлнэн үгэнүүд» дотор, мүн «Шэнэ экономическэ политик тухай» РКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой директивны

проект дотор (һуушын хоёр документүүд түрүүшнүүд хэлэгдэбэ) шэнэ экономическэ политикын долоо байдал дээрэ бэлдүүлхэ абадалтай холбоотой байлн асуудалнууд найруулагдан тодорхойлоо.

«Партиан сөбөрзлэгэ тухай ба партиан амын усовланууд тухай Политбюрогой гэршүүдтэ бэшэнэ бэшэ» соого Ленин болбо партиан амын зорилгонууды тогтоох гэжэ дурдала.

«Политбюрогой гэршүүдтэ дайнуулаар В. И. Сталиной бэшэгдэн бэшэ. Орлогшонорой (СНБ-гэй Түрүүгэтын орлогшонорой) хүдэлмэри тухаа амгалгалтауудта үгэнэй хэрэг» хадаа зохёолнууд дотор түрүүшнүүд хүсэд дүрэнээр хэлэгдэхэ, тэршэн дотор Ленин болбо Рабриной ба Госпланай үүргэ болон зорилгонууд тухай асуудал Тропкин хэршэ, антипартиан позиция эрид шууд шүүмжэлэн байха юм.

Советскэ судыгэ хууан гаргалгы зохёох абадала хамтаат Д. Н. Курскэ В. И. Лениной бэшэнэ бэшэ; «Великорусскэ шовинизм эсэргүү тэмсэхэ тухай Политбюрогой бэшэнэ бэшэ бэшэ», 1922 оной октябрын 13-да «Гададын худалга цайманай монополи тухай В. И. Сталиной бэшэнэ бэшэ» (түрүүшнүүд хэлэгдэбэ), тэршэн дотор Ленин болбо, гададын худалга найманай үндэзэ һууригүүд хэлэгдэхэ оруулагдана гэршэ. Социализмы ба бусадй нэгдэлгэнүүдтэ эсэргүүшье, гададын худалга найманай монополины зубилгалгагүй бэтэ бэхнээр аршалан хангалга; агропеликы хүтэлбэрлэгэ асуудалнууд тухаа В. И. Сталиной бэшэнэ бэшэ бэшэ бэшэ ба 1922 оной апрелин 13-да В. И. Сталиной бэшэнэ бэшэ (түрүүшнүүд хэлэгдэбэ) зохёолнууд дотор анха түрүүшнүү хэлэгдэ.

дүүдэй Бүхроссийска IX съездын абтан революци тухаа Политбюрогой бэшэнэ бэшэ» соого Ленин болбо араудтэй бээ тодорхойлоо политикын хэрэг дээрнэ бэлүүлэн түрүүшын орой мүн болох Советскэ гүрнэй уласоорондын үүргы тэмдэглэнэ.

«Гегуэска конференци дээр далагданан тоосон тухаа ВЦИК-гэй тогтоолой проект» соого Советскэ гүрнэй гададын политикын талаар үндэзэн гол зорилгонууды тодорхойлоо; ноншвантүүдэй ба эсэргүүдэй контрреволюцины партианууд хамгаалаа выстулган II ба II 1/2 Интернационалуудай лидерүүдэй урбаны үүргы. «В. Вандервельдтэ үгэнэй зарилгай проект» дотор Ленин элбэгдэн бута сохино (эб хоёр документүүд түрүүшнүүд хэлэгдэбэ).

Зохёолнууд дотор элбэг статынууд ба организацинуудта В. И. Лениной эльгэлэн нимэ амаршалганууд түрүүшнүү хэлэгдэн томдо оруулагдла гэбэл: «Азербайджанай Социалистикэ Туркестан Пармановта эльгэлэн телеграмма» (түрүүшнүүд хэлэгдэбэ), «Худамартай ажалалгата», «Анефитин дагастаринд ба инженерүүдтэ эльгэлэн телеграмма», «Хушманай Идельской авалоч хүдэлмэришье», «Авлетроперлеча» гэжэ Гүрнэй электростанцины хүдэлмэришье ба ашарлалгата гэршэ амаршалганууд болоо.

В. И. Лениной Зохёолнуудай дүрбэн хэлэгдэ оруулагдана гол үндэзэн зохёолнууды хэлэгдэн гушан гурбадахи томдо дүүрбэ Орган занянууд ба журналистууд ба инженерүүдтэ эльгэлэн телеграммууд — бэшүүд телеграммууд, тэмлэгэ бэшүүд — Зохёолнуудай һуулын 34 ба 35 муудга ороно гэбэл.

Бурят-Монголын үнэн, тэрэ дотор, тэмлэгэ бэшүүд, тэмлэгэ бэшүүд, тэмлэгэ бэш

Агрозоотехническэ курсануудай туналшадта туһаламжа

Сабшалан дээрэ үбэл ямаа хүдэлмэри хэжэ

Нийтэн ашаг шэмэтэ малжа-ые хүгжөөхэ зорилгыг амжалта-айгаар бөөлүүлхэ гол шухала ус-ови болбол тэжээлэй бата бэхи аза байгуулжа гэхэ гү, колхозно дуу малы гүйсэд хүрэхэ эрхим наартай үбнэ тэжээлээр хангаха бадал болоно. Республикын түрүү колхозууд сабшалан хайжаруула-ын хүдэлмэриг эршэмтэйгээр буулжа, үбнэ ногооной үндэр баян тасга жэл бүри хураадаг байна.

Жэшээ болгон, Сэлэнгын ай-малгай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозыг хараад үзэе. Энэ колхоз республика дотороо хүдөө ажыхын түрүү артельнүүдэй нэгэн юм. Тус колхозой дүй дүршэл ехэтэй луго-д Д. Н. Намсараев бодото мичу-вец байһан тулаада, байгааһиһаа өрө үршөөл хүлээжэ байдаггүй, ирин өөрынгөө шалабаряар, бүхы колхознигуудай туһаламжаар сабшаламгай уналадга, үтэгжүүлгэ харууналгыгэ зүбөөр эмхидхэжэ, үбнэ жэлдэ үбнэ ногооной үндэр тасга ургуулна.

Республикын луговодууд юрын сабшаланһаа үбнэ үндэр ургаса тасга талаар нилээд баян дүрш-лэлтэй болоо. Луговодууд А. И. Тышев, Р. Д. Санжанов, Д. Д. Мамбаев, Ч. Б. Батажапов ба бу-д хэдэн жэлэй турша соо горь-д талмай дээрхэдэ гектарай 30—центнер, тинхээд рекордоо колхозууд дээрхэдэ гектарай 100 түтэй центнер үбнэ тэжээл ху-радаг байна.

Үбнэ ногооной ургасыг дээш-лэхэ хэрэгтэ луговодуудта үбнэ-л хэдэ хүдэлмэринүүд бага ба-уд хашанартай. Үблэдэ хэдэ-шухала хүдэлмэринүүд гээбэл: шон хаяжа, саһа тогтоохо, саб-шалан дээрэ наг шэбхэ тараха, лагай үтэгжүүлгэ үбнэ, буунай аргал суглуулжа, мине-рнэ үтэгжүүлгэ бэлдэхэ, зэр-сөөг заһабарилжа, сабшалан хо-лохо хургаг, хаднагуудыг бэ-лэхэ, гидротехническэ барилга-дыг бодхоохо ба заһабарилгын тариануудыг барилгын газарта-рха гэхэ мэтэ болоно.

ТОШОН ХАЛЯАЛГА

Тошон халяалга хадаа багахан конуудай гү, али үбэл хүрээдэ-булгагуудай шадархи жалга, а, хунды газарнуудай сабша-гуудыг уналхын тула хэдэдэг. Энэ аргыг луговодууд А. И. Тышев, Р. Д. Санжанов ба бу-герасимоведууд үргэнөөр хэ-лэн.

Хүдэлмэриг үнэгэрхын ту-горон дээрэ унаһан эдихэгүй, уу эрхетэй газар шэлэн оложо, артага гү, али унаһан хүрэн-эн гоорхой уралхалыг хунда-хоорондоо 25—30 сантиметр тайгаар хаднагуудыг шааха кой юм. Декабрь соо гү, али эр соо эдэ шаагдаһан хадна-

гуудһаа 2—3 метр уһа өөдэ үргэ-нөөр соолго сооложо, мүйһэн доо-гуур наг шэбхэтэй болоомо шэ-гээхэ хэрэгтэй. Тэдэн хаднагуудта баригдажа хаалта болодог юм. Хаалтада хаагдаһан унаһан соолго-роо халижа, эрхэ шадархи сабша-ланда тарана. Хаалтануудыг мүн саһааршыг хэжэдэ болоно. Ингээд, түрүү луговодууд хэдэн арбаад мянган кубометр уһа тошон бол-гон, сабшалан дээрэ хүргэнэ. Тэ-рээгээр хабартаа хэдэн зуун гек-тар сабшалан уналадга байна. Ха-бар эртэ, мүйһэнэй хыйлажа эхилхэ үедэ уһыг канавануудаар сабшалан тэжээл уралдуулжа ёһо-той юм.

САНА ТОГТООЛГО

Үблэй сагта шинг нойто суг-луулгын хоёрдохы арга хадаа саһа тогтоолго болоно. Саһа тогтоол-гоор шинг нойтон суглуулгадаха, ногооной үндэрэн хүйтэнһөө хам-гаалагдаха байна. Сабшалан дээрэ саһа тогтоолго хадаа таряанай по-ли дээрэ хэдэдэгтэй алдар хэдэ-дэ эргэгтэй. Тусхай хэдэдэн хал-хашанууд, бургааһа мүйһэнүүд болон бусад хаалтанууд табигдаха байна. Сабшалангай үндэр газар-тай устасгуудта шинг нойтоной запасыг ехэдхын тула, Түнхэнэй аймагай Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Хосомоевой жэ-шээгээр тэндэ саһа ү, али мүйһэ гаража тараахада бэхи.

САБШАЛАН ҮТЭГЖҮҮЛГЭ

Сабшалан үтэгжүүлгэ хадаа но-гооной үндэр ургаса абыхын тула нилээд ехэ удхашанартай. Түрүү луговодуудай хэрэглэдэг хэмжээ-р ябуулгануудай система соо сабша-лангыг наг шэбхээр үтэгжүүлгэ шухала нуури эзэлнэ. Наг шэбхэ эгээл һайн ба эгээл үнэгүй үтэг-жүүлгэ мүн. Ургамалнуудта хэрэг-тэй тэжээлэй бүхы зүйлнүүд тэрэнэй составта байдаг. Наг шэбхэ соо калида орходоо фосфор ба азодой ехэ байһан ушар хадаа э-лаата ургамалнуудай группын хяг, костра, лисохвост, волоснец ба бусад ургасыг хайжаруулдаг байна.

Наг шэбхэтэй хамта сабшалам-гай хүрхын соохи органическэ үлэгдэлнүүдэй үжэн үмхирэлдэнь туһаламжа микроорганизмуд хүр-хэндэ оролдог. Энэнь ашаар ургамалнуудай хэрэглэхэ тэжээлэй бодосуд хүрхэндэ элбэгжэдэг. Наг шэбхэ болбол өөрынгөө хүсыг удаан болзор соо, 3—5 жэл соо гээдэггүй. Тинхээд наг шэбхэ үн-тэй үтэгжүүлгэ болоно. Тэрэннэ гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэй. Сабшалангай участок бүхэн 3—4 жэлэй хугасаа соо гектар бүридэ 80—100 түргэ наг шэбхээр нэгэ дахин үтэгжүүлгэдэг ёһотой.

Наг шэбхыг сабшалан дээрэ жэгдээр тарааха хэрэгтэй. Сабша-

лангай талмайг шингтэй ба хүр-хэнэйгөө зөөлөхөн наань, 0,10 гек-тар бүхэндэ 10 ообо наг шэбхэ ооолхо юм. Аргал болоһон (хуу-шарһан) наг шэбхыг зөөхэдөө сабшаламгай талмай дээрэ тэрэннэ нэгэ жэгдээр, бага багаар ооол-ходо болохо.

Үнэнх, хөө ба шубуунай аргал һайн үтэгжүүлгэнүүд юм. Үнэнх болбол өөрынгөө состав соо бовово ногоонуудай ургасыг дээшлүүлгэ-дэ илангаһа шухала калий ба фос-фортой байдаг. Хөө ба шубуунай аргал ургамалнуудай тэжээлдэ хэр-гэлгэдэхэ шухала бүхы зүйлнүүд-тэй юм. Эдэ гурбан үтэгжүүлгэ соо тэжээлэй бодосуд хүнгээ-нөөр хайлаха формодоо байдаг, тинхээд эдэ үтэгжүүлгэнүүд нуга газарай сабшалан үтэгжүүлгэдэ илангаһа ехэ удхашанартай.

Пөшөнэй үнэнх ба хөө бочко соо гү, али заббаргүй хайрсгаг соо хөө, хуурай газарта халгалжа ёһотой. Шубуунай аргал үблэй үедэ хүргэжэжэ, хадгалалдаг, тингээд хабар наранда хатаагдаад, порошок болотороо үлтиргэдэгдэг байна.

Сабшаланда минеральна үтэг-жүүлгэнүүдһээ аммиачна селитрэ, сульфат аммония, суперфосфат, калийна даһан һайнаар нүлөөлдэг байна. Эдэ үтэгжүүлгэнүүдэр ма-лай фермезһе холин сабшалангууд-ыг үтэгжүүлхэ хэрэгтэй. Үблэй үе соо хэрэглэгдэхэ минеральна үтэгжүүлгэдыг колхозойнгоо склэдта абаашажа, хадгалжа хэр-гэгтэй. Тэлиннэ дунаадаггүй байра соо амыар амыарн хад-галжа шухала.

Сабшалангыг үтэгжүүлхэ, унал-жа ба харууналжа бүхы хүдэлмэ-ринүүд һайнаар, хаһа болзор соонь үнэгэрхын тула бүхы эрэмсэ-гүүдэ заһабарилжа, барилгын ма-териалуудыг асарха хэрэгтэй. Сабшалан дээрэ хүдэлмэрилхэдэ хэрэглэгдэхэ зүйлнүүд гээбэл: наг шэбхэ зөөхэ шарганууд, түмэр асенууд ба хүрэнүүд, борнойнууд, волокушанууд, балур, хадаһан шүдтэй модон каток, наг шэбхын шүүһэ зөөхэ тусхай бочконууд бо-лоно.

Сабшалангай ажахыг хайжа-руулхын тула тэрэн дээрэ мал адууныг зүбөөр эмхидхэхэ шуха-ла, тинхээд сабшалангай газар-нууд заабол хоройлогдоһон байха хэрэгтэй. Хорой бариха модо ба хаднагуудыг үбэл бэлдэхэдэг юм.

Ингээд, луговодууд болбол үб-лэй үедэ түхэрхын зэмсэг хэрэг-салнуудыг дүрэнээр хэрэглэн, ха-бартаа үбнэ ногооной үндэр ургас-тын түүлөө амжалтатайгаар тэмсэ-хэ байна.

А. Давыдов, Бурят-Монголой Зооветнистудай ваучна хү-дэлмэрилгэшэ.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ

Ярууны аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой малшад жэл эрхэ бүлгэ галгэтэ ба журналистуудыг олоор захидаг. Тэдэнэр гангахан да «Бурят-Монголой Унэн» газетыг 62 экзюмпляр абаһа. Зураг дээрэ: нүгэй-товарна фермын эрхын хаалгыш Д. Доржиев (зүүн гарһа), Я. Батуева, М. Гончикова ба С. Холхоева гэшэд «Бурят-Монголой Унэн» газетын шөнө номерыг уншажа нүүнал.

М. Мининский фото.

Олонитын хүндэтэ хэрэг

Бичурын аймагай зарим парти-на органицинууд газетэ ба жур-налнуудыг үр-эн арал зондо хүр-гэхэ хүдэлмэриг мүү башаар ябуул-жа байна. Жэшээлхэдэ «Красное знамя труда» (парторганицины секретарь нүхэр Утенков), «Коммунизм» (парторганицины сек-ретарь нүхэр Ульятвев) ба «Заря коммунизма» колхозуудай парти-на органицинууд хэблэл тарааха хэрэгтэ большевистскэ анха-рал табина.

Байха юм. Колхозой комсомоль-ско ахин органицины (секретарь нүхэр Санжикапов) 40 гаран комсомолцууд, тэндэхи хургуули-нуудай найман багшанар мүнөө хүрэтэр нэгшье экзюмпляр газета ба журнал захиагүй байхаг гай-халтай.

Тус колхозой правлени «мүнгэ-гүйбли» гэнэн шалтаг дурдаад, нэгшье экзюмпляр газетэ ба журнал захиагүй. Мүн Ленинай, Сталинай (Ново-Сретенск), Кирбэвэй (Бичу-ра) нэрэмжэтэ ба «Безбожник», «Красная звезда» колхозуудта хэблэл муугаар захюулагдана.

Ушар нимһэнэ, большевистскэ хэблэл тараалгыг сйрын дэрчүүд-тэ дүүргэхын тула эрид хамжээ абаха шухала.

Д. Аюров.

Газетэ олоор захюулна

Ярууны аймагай Попереченскэ почтыво отделени (начальнигыг нүхэр Жданов) Эгэтын ба Ульди-ргын сомонуудай 7 колхоз, наг МТС-ыг хангадаг. Тус колхозууд-аар энэ жэлдэ недолдойнхоо 215 экзюмпляр газетэ олоор захюу-лагдаха: «Б. М. Унэн» 295 экз., «Б. М. Правда» 165 экз., «Стали-нэш» гэжэ аймагай газетэ ород ба бурят хэлэн дээрэ 568 экз., «Агитаторай блок-нот» 930 экз. ба бусад центральна газетэнүүд, эл-дэб журналууд тараагдаха түсэ-б-тэй.

Газетэ тараалга мүнөө эршэм-тэйгээр ябуулагдажа байна. Жэ-шээлхэдэ, Ульдиргын сомоной Ки-розой, Молотовой нэрэмжэтэ кол-хозууд «Б. М. Унэн»—110, «Б. М. Правда»—35, аймагай газетэ—200 экз. ба бусад центральна газе-тэнүүд, журналуудыг захинхай. Мүн Эгэтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрхим поч-тальон нүхэр Сандакова Ханда га-зетэ тараалгыг эдлэхитэйгээр ябуулна. Газетэ тараалга үргэл-жэлһөөр.

Ц. Дандаров.

Лингвистнүүдэй зүблөөн тухай

Бурят-Монголой научно-шынжэ-ны институтта зүблөөн боло-нон тэрэн дээрэн, 1950 оной зун Бурят-Монголой элдэб районуудта, шэдэн Усть-Ордын националь-но-русскэ тус институттай эмхидхэ-дэ лингвистическэ экспедицины эмариин дүнгүдэй зүблөн хэл-сэбэ зүблөөн дээрэ научна хү-рээрилгэдэ — лингвистнүүд ба адуугуудһаа гадна, педагогическэ институттай хургаһад, студент-нэ тэршэлэн Улан-Удын оло-нын түлөөлгөшэд байлсаба.

Тус экспедицины эмариин асуудалнууд тушаа нүхэр Стали-най зохиолуудыг хүтэлбэри бол-гон, бурят-монгол хэлэ шудалжа талаар өөрынгөө хүдэлмэриг бө-лүүлһэн байна.

Тус экспедицины эмариин асуудалнууд тушаа нүхэр Стали-най зохиолуудыг хүтэлбэри бол-гон, бурят-монгол хэлэ шудалжа талаар өөрынгөө хүдэлмэриг бө-лүүлһэн байна.

Эдэ зохиолуудыг баримталам, экспедици хадаа бурят-монгол хэл-лэ эднэ байна, гээбшье хүн зоной элдэб янзын группануудай хэлэндэ бага зэргын илгаа байна гэ-жэ тогтообо. Жэшээлхэдэ, Барга-жанай бурядуудай говор Сэлэнгын бурядуудай говорхоо бага азгэ-г айларна.

Экспедицины үедэ хэдэн эмжэ-лалтанууд хадаа мүнөө хүрэтэр байһан ханал бодолдо, жэшээлхэдэ профессор Т. А. Бертагаевай ханалда зүршээжэ, бурят-монгол хэлэндэ фонетическэ системтэй юм гэжэ баталжа арга олгоо гэжэ нүхэр Амоголонов хэлсэбэ.

Экспедицины үедэ хэдэн эмжэ-лалтанууд хадаа мүнөө хүрэтэр байһан ханал бодолдо, жэшээлхэдэ профессор Т. А. Бертагаевай ханалда зүршээжэ, бурят-монгол хэлэндэ фонетическэ системтэй юм гэжэ баталжа арга олгоо гэжэ нүхэр Амоголонов хэлсэбэ.

Нүхэр Сталинай зохиолуудыг хүтэлбэри болгон энэ экспеди-ци халаа тодорхойгоор табигдаһан зорилгонуудтай түрүүшын экспе-дици байһан тулаада, суглуулга-даһан материалнь бурят-монгол хэлэндэ хургалтада ашаг туһа асархан хажэггүй гэжэ нүхэр Амоголонов хэлсэбэ.

Нүхэр Амоголоновой нүүлээр филологическэ наукануудай кан-дид нүхэр Абашеев үгэ халаа, тэрэ хадаа экспедицины Иволгын ба Байкало-Куларын отряднуудыг толгойлоһон байна.

Экспедицины үедэ хэдэн эмжэ-лалтанууд хадаа мүнөө хүрэтэр байһан ханал бодолдо, жэшээлхэдэ профессор Т. А. Бертагаевай ханалда зүршээжэ, бурят-монгол хэлэндэ фонетическэ системтэй юм гэжэ баталжа арга олгоо гэжэ нүхэр Амоголонов хэлсэбэ.

Нүхэр Сталинай зохиолуудыг хүтэлбэри болгон энэ экспеди-ци халаа тодорхойгоор табигдаһан зорилгонуудтай түрүүшын экспе-дици байһан тулаада, суглуулга-даһан материалнь бурят-монгол хэлэндэ хургалтада ашаг туһа асархан хажэггүй гэжэ нүхэр Амоголонов хэлсэбэ.

рудник, түүхын наукануудай кан-дидат нүхэр Цибинов ингээжэ хэлсэ-бэ: экспедицинуудэй хабаадаһад ехэ хүдэлмэри хэһэннэй дамжаг-гүй, энэнь хэлэнэй секторэй хүдэл-мэридэхи һайн зүйл мүн. Гэхэ зуу-ра, тус сектор мүнөө хүрэтэр ду-тамагаар хүдэлмэрилдэг, тэрэннэ-гээ түлөө олонитын зүгһөө эрид шанга шүүмжэлэлдэ ородог бай-гаа. Энэ сектор практическэ хү-дэлмэрилгэдэхи ажалдан туһал-наггүй гэжэ тэмдэглэгдэн байха юм. Тинхэ шүүмжэлэл тон зүб байгаа. Тээ, энэ дутуун тушаан болоһон ушар бэшэ. Хэлэнэй сек-торэй муугаар хүдэлмэрилдэгын, практическэ хүдэлмэригөө тэрэнэй таһаралгын профессор Бертагае-вай эзэлһэн буруу позицияны хой-шолоно болоно. Бертагаев хадаа языкознания асуудалнуудаар нү-хэр Сталинай зохиолуудһаа шу-хала тобиолол хэжэ шалаагүй, мүн Маррыг ехээр баримталдаг байжа, мүнөө хүрэтэр өөрынгөө алдуунуудыг тодорхойлоогүй бай-на.

Нүхэр Сталинай зохиолуудай хэблэгдэн гараһанай нүүлээр Т. А. Бертагаев секторэйгээ хүдэлмэ-риг зүбөөр шынэдхэн табига ша-даагүй. Языкознания тухай марро-вскэ буруу ойлгомжонуудта зуу-ралдан, Т. А. Бертагаев хүдэлмэ-риг зүбөөр ябуулжа шадхаагүй бай-шоо, тинн Бертагаев өөрөө, мүн тэрэнэй гэмээр языкознания сек-тор нүүлэй үе болотор хуурмаг научна, буруушаагдаһан марро-вскэ позиция баримталдаг байба.

Саашада нүхэр Цибинов «Гэ-сэр» эпос тушаа Т. А. Бертагае-вай баримталһан позицияг эрид шүүмжэлдэ, тэрэ позицияныг хоёр нислэһэй ябалал гэжэ нэрлэбэ. Нүхэр Цибинов үгээ дүүргэхэ

зүураа, хэлэнэй секторэй хүдэл-мэриг үргэнөөр зүбшан халсалга амхидхажэ алдуунуудыг шаһаха, хала ба бэшгэй секторай шынжэ-лалгын хүдэлмэриг зүб замуудыг хараалжа гэжэ дуралдһан байна.

Нүхэр Д. Ц. Цыремпилов өөрынгөө үгэ соо ингээжэ хэлсэбэ: хэлэнэй сектор өөрынгөө хүдэлмэ-риг нүхэр Сталинай заабаринууд-тай байбашыг үшөөл тон дутама-гаар шынэдхэн табина, тээ секто-рай хүдэлмэриг шынэдхэн табига илангаһа шухала, яахадаа гэхэдэ, энэ сектор урдаан буржуазна на-ционалистнуудай нүлөөн доро бай-һан юм, тингээд гэдэ националист-нууд бурят-монгол языкознанияда ехэ хоро хэлэн байгаа.

Хэлэнэй секторэй муугаар хүдэл-мэрилдэг байһанда тэрэнэй факти-ческэ хүтэлбэрилгэшэ, мүн Мар-рай тала баригдаг байһан Т. А. Бертагаев эмээтэй, гинн өөрынгөө алдуунуудыг шаһаһын тула мүн-өө юушье хэжэгүй байһаар гэнэн нүхэр Цибиновэй шүүмжэлалыг нүхэр Цыремпилов дэмжэбэ.

Институдай директор П. Хада-лов ингээжэ гэмдэгдэ: экспедици-нүүдэй табиган материалнууд үшөө хүсэд шынжэлэгдэдүй, тээ энэ зүблөөнэй түгэс дунгуудыг согсолхо зорилго урдаа табигагүй байна. Зүблөөнэй үгэ зорилго юуб гэхэдэ, хүдэлмэриг саашадан ямар шэглэлтэйгээр ябуулаха гэжэ лингвистнүүдтэ хэлсэжэ үгэхэ яба-дал болоно.

Москвада хэблэгдэ, 1951 ондо гараха ёһотой «Бурят-монгол — ород словарь» тушаа нүхэр Хада-лов тогтожо хэлсэбэ Нүхэр Стали-най зохиолуудай хэблэгдэн гара-һантай дашарамдуулан, «Слова-

БОЛЬШЕВИСТ КЪ ХЭБЛ: Л УРГЭЛ. ӨӨ? ТАРААЯ

Большевиестскэ хэблэл хадаа Лени-нин—Сталинай партиин эгээл хур-са ба хүсэтэ зэбсэг, олонитын дунда ябуулагдаха пропагандин болон агитациин хүсэ ехэтэ хэрэг-сэл мүн.

Ажалшалай дунда хэблэл тараа-ха хүндэтэ ба харюусалгата хэрэг хэлхэе колхозной хүдэлмэрилгэ-шэдтэ даалгалданхай. Энэ хүндэтэ үүргээ нэрэтэй түрэтэйгөөр бө-л, лүүлхын тулаа тэдэнэр газетэ, журнал тараалгада бүхы шадалаа элсүүлхэ ёһотой. Тосхон, колхоз бүхэндэ энэ хүдэлмэриг хайнаар эмхидхэжэ, айл бүхэндэ газетэ, журнал захижа абаха дүүрэн арга боломжо олгохо хэрэгтэй.

Мүнөө энэ хүдэлмэри зарим аймагуудта тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана Тэндэ партиина, советскэ органууд хэлхэе холбооной хүдэлмэрилгэдэ өөдтэй туһа үзүүлдэггүй байна.

Закаменай аймагай 14 колхоз аяар мүнөө хүгээр нэгшье экзюмпляр газетэ захиагүй байһаар Жэшээлхэдэ, «Улаан Далахай» Хужарай сомоной «Интернационал», Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Улаан Октябрь», «Улаан Мали-шин», «Улаан таряашан», Лениней нэрэмжэтэ, «Босвик», Лениней нэрэмжэтэ (Цакир), «Улаан баатар», «1 мая», Калининнай, Сталинай (Сагаан мориной сомон) нэрэмжэтэ колхозууд болоно. Мүн Кударын аймага 5, Заиграйн — 6, Хорин — 4, Ярууны — 5, Кабанскы — 2 колхозууд нэгшье экзюмпляр газетэ захиагүй байһаар.

Газетэ захиалгыг ехээр унжагай-руулжа ушарнууд хадаа энэ шуха-ла политическэ удхашанартай хэм-жээ-ябуулгада зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, партиина ахин органицинуудай секретарьнуудай багаар анхаралаа табигдаһань болоно.

Газетэ захилгын болзорой дүүр-жэ байбашыг наань, Бичурын, Зэ-дын, Закаменай, Мухаршэбэрий, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Хорин айма-гуудай хүдөө ажыхын мэргэжэлтэ-дэй дунда «Социалистическэ зем-леделие» гэжэ газетэшыг захиагүй хүнүүд олон бин.

Тэршэлэн «Бурят-Монголой Унэн» газетыг захилга олон айма-гуудта тон хангалтагүйгөөр ябуу-лагдана. Сэлэнгын, Зэдын, Яруу-нын, Мухаршэбэрий, Курумканай, Торин, Закаменай аймагууд ха-рвалдаһан тиражаһаа хаха-дыньшыг захиагүй.

Зарим аймагуудай өмхи зургаа-нуудай хүтэлбэрилгэдэ мүнөө бо-лотор «Бурят-Монголой Унэн» га-зетыг захилаагүй байна Имэ ба-римтанууд Зэдын, Хажэнгын, Хо-рин, Байкало-Куларын болон бу-сад аймагуудта бин.

Республикын хэлхэе холбооной хүдэлмэрилгэдэ дутуу дундануу-да лары усалжа, газетэ, жур-налнуудыг ажалшалай дунда үр-гшөөр тарааха ёһотой.

Е. Бонанин, «Союзпечатник» областной таһагай начальник.

Арадай демократин ороноудай гүрэнэй байгуулалта бэхижэнэ

«Бата бэхи эб найрамдалай түлөө, арадай демократин түлөө» гэж газетин ээлжээтэ, 43 (103)-дахи номер Бухарестдэ гараба.

«Арадай демократин ороноудта нутагай засагай оргоноуды бэхжүүлгэ» гэжэн түрүү статыя соогоо газетэ ниггэжэ бэшэнэ: «Болгарида, Польшодо, Румынида, Венгридэ, Албанида арадай соведүүды ба арадай соведүүдэй үүргы дүүргэе национальна комитетүүды Чехословакида байгуулга хадаа арадай демократин ороноудай политическ хүгжэлтэ, эдэ ороноудта гүрэнэй засагы саамадан демократизацилха хэрэгтэ шухала шата болоно.

Арадай демократин ороноудта хи арадай соведүүд хадаа арадай демократическ гүрэнэй засагай оргоноуд боложо байгуулагдан хүжэбэ. Тэдэнэр СССР-эй баян дүй дүршэлы хэрэглэн, гүренин хүтэлбэрилгэдэ үргэн арад зонине улам олоор хабаадуулжа байна.

Венгерск арадай республикын ажалшад, арадай соведүүдтэ 220.000 хүнүүды гэшүүдээр ба кандидатуудаар хунганан байна. Румынска арадай республикада энэ жэлэй декабрь нарын эхээр нутагай соведүүдэй 80.000 гэшүүд хунгагдаха байна. Польшы арадай соведүүдэй составта 95.000 гаран гэшүүд ороно. Болгарида арадай соведүүдэй 50.000 гэшүүд тоологдоно.

Соведүүдээр дамжуулан гүренин хүтэлбэрилхэ шадабарид хуража байхан олон араад мянган эдэбхитэднэ бүридэн элдэб комитетүүд соведүүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэж байхание хараадаа абаа наа, арадай демократин ороноудта гүренин хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ арад зоний хабаадаа арга боломжын хизааргүй ехэ байханиннэ эли харагдана.

Ажалшад Венгерск партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Шандор Зелд «Венгридхи нутагай соведүүдтэ хунгалтанууд» гэжэн статыя соогоо Венгерск арадай республикада хунгалтын болохоодо 3200 нутагай соведүүдтэ хунгалдан хүнүүдэй состав тухай хонирхолтой мэдээнүүды харуулан. Хунгалдан хүнүүд гурбанай нэгэ хубин ажалшад Венгерск партиин гэшүүд, бэшэдынь—бусал партинуудай түлөөлэгшэд гү, али партинабэшэ хүнүүд. Соведүүдтэ—55.000 промышленна хүдэлмэришэд, 132.000 ажалша таряшад, интеллигенциин 1000 түлөөлэгшэд, 5.000 гаран кустарнууд, олон мянган албахаагшад ба бусад мэргэжэлтэй хүнүүд ороносо. Соведүүдэй гэшүүдэй дунда 60.000 эхэнэрүүд, 50.000 залуушуул (25 хүрээр наһанай).

Ажалшад Венгерск партиин хүтэлбэри дор эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ Венгриины бүхы патриотическа, демократическа хүснүүды нэгдүүлэн Арадай фронт хадаа соведүүдэй гэшүүдтэ

«Бата бэхи эб найрамдалай түлөө, арадай демократическ түлөө» гэж газетин хууданууднаа)

кандидатууды дэжүүлэн байна. Хунгалтын үдэр бодол венгерск арадай агуухэ найрдал болоо гэж Ш. Зелд бэшэнэ.

Чехословацка арадай республикын юстицын министр Штефан Райс «Арадай демократическ Чехословакида социалистическ хуули ёһоной хүгжэлтэ» гэжэн статыя соогоо ниггэжэ бэшэнэ:

«Шэнэ гүрэн түрвэ байгуулахна, пролетарна диктатура тухай Ленин ба Сталинай хунгал, советск гүрэнэй ба советск ажалшадай үлгэр жэшэ ба дүй дүршэл манай сэгнэшгүй ехэ хүтэлбэри болобо.

Чехословацка арадай республикын шэнэ конституцие баталан абаһанай ашаар, арадай демократическ гүрэнэй принципүүдтэй зүришэн эрхын бүхы нормонууд үгы хэгдэн байгаа гэжэ автор бэшэнэ. 1948 оной намар, Чехословакида шэнэ, социалистическ хуулийн гуримы кодификацилха хүдэлмэри эхилэн байна.

Германиин Социалистическ еднэ партиин политбюрогой гэшүүн Герман Матерн «Американска империализмын элирүүлгэдэн агентнууд» гэжэн статыя соогоо аһааж гүрэнэй аппаратта дээдэ тушаалнууды дажа байхан зарим хүнүүд СЕПГ-нэ гаргагдаа; СЕПГ-гэй хэдэн гэшүүд эзэлжэ байхан тушаалнууднаа гаргагдаа гэжэ мэдэсэнэ.

Зарим харюусалгата партиина хүдэлмэрилгэдэ ба гүрэнэй аппараттай хүдэлмэрилгэдэ англи-американска ноюса албанай агентнуудтэй холбоо байгуулан тухай хэрэгээр партиина хингалтын централна комиссин хэнэн мүрдэлын даб дээрхи дүнгүүд дээр Германиин Социалистическ еднэ партиин Централна комитетэй энэ шухала шийдхэбэрин үндэһэнэ.

Империалистическ ороноудай ноюса албан хадаа демократическ организацинуудта ба антиимпериалистическ лагерин ороноуд дотор түшгэлхэ газарнууды өөһэдтөө байгуулхы эрмэлзэн, холы хараалхан хорото бодолгоогоор хүдэлмэрилнэ гэжэ Г. Матерн тэмдэглэнэ. Энэ агентура ба тэрэнэй түшгэ болоо газарнууд гансахан шпионаж болон мэдээнүүды суглуулалгаар хизаарланагүй. Энэ агентура хадаа хүдэлмэрилшэдэй партинууд ба организацинууды дундаһан эмхигүй болгохо, тэдэн соо өөһэдөөн хүтэлбэрилхэ тушаалнууды эзэлхэ гэжэн зорилготой юм гэж баримтанууд тэршэлэн гэршэлэн.

Венгрид Райкын процесс ба Болгарида Костовой процесс болбол нимэрхүү нэдэлгэнүүд коммунистическ ба хүдэлмэрилшэдэй партинуудташы хэгдэ гэжэ араса-

шагүйгөөр батална. Жэшээлхэдэ, Райкын процесс дээрэ американска ноюса албанай агент Тибор Сеньи гэгшын хэлхэнэй ёһоор, американска разведка хадаа немецк политическ эмигрантуудай дундаһашы агентнууды элсүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ байна.

Партиин зэргэһэ дайсанай агентурын намжаа гарганан СЕПГ-гэй Централна комитетэй шиндхэбэри хадаа дай үүдхэгшэ американска этгээдүүдтэ хүсэтэ сохило болоо гэжэ автор түгсэхэдөө тэмдэглэнэ.

Французска коммунистическ партиин ЦК-гэй гэшүүн Юбер Риофф гэгшын «Французска таряшад дайнай политикада эсэргүүсэн элэбхитэйгээр тэмсэнэ» гэжэн статыя газетэ толилоо.

Французска таряшад дайнда дураа гутан зэбүүхэнэ. Тэдэнэр үнгэрэн империалистическ дайнуудта тон ехэ хонидол зоболон үзэнэ байгаа. Французска таряшад өөһэднэгөө газары, Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэн байна, гэбэшэ, американска капиталистическ хуудай аша гүнада, Франциин хангай нүхэр ба союзник болохо Советск Союзда эсэргүү дай хэхэ огто дурагүй.

Болгариин коммунистическ партиин ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн Райко Дамьянов «Югославин хүдэлмэришэн анги Титын бүлгэй фашистска ёһо журамай хашалта дор» гэжэн статыя соогоо, югославска экономикы гададын капитал мэдэлдэ үгэлжэ хадаа Югославид империализмы дахин нэрүүлэн бодхолоодо хүргэнэ гэжэ харуулаа.

Р. Дамьянов хадаа Югославидхи байдал тухай шэнэ жэшээнүүды харуулаа. Орон дотор инфляци улам шангадажа, Югославин ажалшад айабайдал улам хүшэр хүндэ боложо байна: эдэ хоолой ба бусад үргэн хэрэглэлэй эд бараануудай үнэ сэнгүүд 1945 оной хэмжээтэй жэшэбэл, 750 процентһэ үлүүгээр ургаба. 1949 ондо салин хүлхэнэй фонд 9 миллиард динараар бага болгодоо. Австрийска барунай социалистуудай «Арейтер пейтунг» гэжэ газетэ юмэнэй үнэ сэнгэй дээшлүүлгэдэн дээрһэнэ боложо Югославин ажалшад айамадаралайн хэмжээ 1946 онойхитой жэшэбэл 50 процентээр доошоо ороо гэжэ мэдэрэнэ.

Дайшалхы алдарт заншалнуудтай Югославин героническ хүдэлмэришэн анги энэ тэмсэлдэ гансаара бэшэ. Агуухэ Советск Союз болон арадуудай генерална вождь ба багша—Иосиф Виссарионович Сталин түрүүтэй бүхы ороноудай прогрессивн хүсээнүд, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн анги хадаа Югославин хүдэлмэришэн ангитай хамта явана.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ эрэдэй-демократическ республикын Арадай арминин Главна командованиин мэдээсэлнүүд

ПХЕНЬЯН, декабриин 27. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическ республикын Арадай арминин Главна командовани декабриин 27-до ниггэжэ мэдээсэбэ: Хамхынай (Канко) районто, Хыннам (Конан) ба Сехочжинь (Сейко-син) лини дээрэ ябуулганууды хэжэ байгаа Арадай арминин частинууд дайсанай сэрэгүүднэ энэ районине декабриин 24-дэ бүрин сүлөөлбэ.

Ноябриин 16-наа декабриин 7 хүрэтэр Арадай арминин зенитна частинууд дайсанай 48 самолеты, тэрэ тоодо «В-29» гэжэ хоёр самолеты бууджа унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, декабриин 28. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическ республикын Арадай арминин Главна командовани декабриин 28-да ниггэжэ мэдээсэбэ: Фронтын бүхы участогууд дээрэ Арадай арминин частинууд американска ба урда корейскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү довтолго хэжэ үргэлжэлэ.

Корейскэ таряшад арадай армида элэг хоолой фонд байгуулна

ХОЙТО КОРЕЯ, декабриин 27. (ТАСС). Корейн шэнээр сүлөөлэгдэнэ районнуудай таряшад корейск Арадай армида элэг хоолой фонднууды байгуулха хүдэлмэндэ элэбхитэйгээр оролсобо. Хойто Пхеньян провинцидахи Сачку, Ренчен, Пакчхонь ба бусад уездүүдтэй, Урда Пхеньян провинцидахи Аньчжу, Токчхонь ба бусад уездүүдтэй таряшад оборонин фонддо элэг хоолой зүйлүүды амжалтагайгаар суглуулжа байна. Ренчен уездын Бура волостин таряшад оборонин фонддо олон зуугаад мэшээг рис бусаалтагүйгээр үгөө.

Тибедэй хүн зон Арадай-сүлөөлэгшын эрмида туһална

ПЕКИН, декабриин 27. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэлэйнь Урда, Хитадай Арадай-сүлөөлэгшын армяар сүлөөлэгдэнэ районнуудта тибетск хүн зон хадаа тибетск арминин частинуудай хаяжа ябаһан буу зэбсэгүүды суглуулаад, Арадай-сүлөөлэгшын армида тушаана.

Чамдо гороной гарнизонной штаб мэдээсэлэйнь ёһоор, таряшад 720 винтовка ба 17 хүнгэн пулемёт тушаагаа, тэдэнэй олонхын английска бирмингамска заводой маркитай байна.

Энэ оной май нарада Холбоото Штадууднаа Чамдо руу эльгэгдэнэ пулемедууды тушаагданан буу зэбсэгүүдэй дунда тэршэлэн үзэгдэнэ. Английска хоёр радиопередатчик гарнизонной штабта тушаагдаа.

байна. Тэрэнэ капиталистическ ороноудай хээсээшэ үзөөгүй туйлай ехэ экономическа кризисэй үндэһэ нуури дээрэ гараһан, түрибэлгүй хурса, гүнзэгы ба ужаг удаан кризис—мүнгэнэй-кредитнэ кризис мүн байгаа. Тус кризис США-дхи биржев уналгаһаа эхилэн, «Кредитанштальт» гэжэ туйлай томо австрийска банкын панхартуудгаар үдшэгдөөд, английска фунт стерлингын ба американска долларой үнэн алтнай сэнхэ доошоо оролгоор дүүрхэн байха юм. Энэ хадаа капиталистическ кредитнэ системн бүримэлэн дорройтон уналга мүн байгаа. Жэшээлхэдэ, США дотор 1931 ондо 2293 банк хаагдаа нэн.

Ямаршы валютна дайнууд, стерлингов ба долларов блогууд, ондоошы бүхы нэдэлгэнүүд капиталистическ ороноуды кризисүүднэ абаржа шадаагүй, шадахашыгүй. Капиталистическ кризисүүд капитализмтай хамта хосорхо юм. Элэбэйн трүмэнүүд, черчиллүүд, маршаллууд, бевинүүд ба бусад галзуурдагын дэмч бэшэ, үнэлбэ гэхэдэ, тэдэнэр капиталистическ байгууллагын зайлашагүй хосорон унаха байһы мэдэнэ.

Бусадай ажалы мөлжэдэг энгэй үмсын усалдагдан, түсэбтэ социалистическ ажахын халбаран хүгжэжэ байдаг манай орон дотор лэ кредиты коммунистическ общество байгуулгада ашаглаха хүсэл арга боломжо бин болонхой.

Большевикскэ партиин, Советскэ правительствын ба нүхэр Сталинай өөрһын үдэр бүрин анхарал оролдогын ба хүтэлбэрин ашаар, кредит ба банкууд хадаа коммунизмын түгсэ илалта туйлахын түлөө тэмсэлдэ советск социалистическ гүрэнэй хүсэн түгэлдэр зэбсэг болоо.

Поль Робсондо

Америка дээгүүр дайнай манан бөөгнөрөөд Анхилан байна дарини муухай үнээр. Энэниинэ нэбтэ сорьён, хаха ираад, Эрэлхэг негрин хүсэтэ дуун ханхинааар. Шиний гүнгүүд тэмсэл соо хатуужаад, Шиний дууе америкын арад дабтаад, Үүлэ манье, океан далайе нэбтэ Үнэн хэрэгэй, жаргалай түлөө зэдэлнэ. Шиний дууе түрэл хэлэн дээрэе

Хитадай солдат, Корейн партизан дуулаа, Шиний дуунай эршэтэ аялган доро Шуната дайсаные сохин урагшаа дабхина. Бата бэхи, миллионуудай нэгэдхэн хүснэ, Багша Сталин тэдэниинэ тэмсэлдэ хутална, Шиний дуун дэлхэйн арадай хүсэл, Шиний дуун дайсаанда эрид сохило. Дийлдэшгүй эб найрамдалай хүсэн, дуугаа дуууш, Поль Робсон!

Түсэбөө дүүргэе

Кабанскын аймагай маслопромой хүдэлмэрилгэдэ IV кварталтайнгаа түсэбтэ болзорхоон урид дүүргэхэ ба эрхим шанартай продукция тушааха уялга абанан юм. Элэнэр хэлэһэн үгэдөө хүржэ, IV кварталтайнгаа түсэбтэ болзор

ноо урид, декабриин 10-да, хүржэ. Энэ мурсыөөдэ Шягэнье масловозолой мастер П. Р. Попов, Кабанскын масловозолой мастер М. А. Ипатьев ба бусад гүнгүүд хуури эзэлэе.

Уранхайханай городской харалгада бэлэдхэл

Улан-Удын шэлэй ихсанзировааннэ заводой уранхайханай самодельностин коллектив хүдэлмэрилшэд ба албахаагдай уранхайханай самодельностин городской харалгада эршэмтэйгээр бэлэджэ байна.

Тэдэнэр городской харалгада Эндэ 45 хүн агуухэ Сталин туйлай дуу дуулаа, 18 хүн «Наада» гэжэ бурядай хатар наадаха юм. Шэлэй заводдоо хамта 65 түсэбтэ городской харалгада хабаадалса байна.

Һонирхолтой семинар болобо

Тарбагатайн аймагай культурвогээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилшэдэй семинар наһан болобо. Тэрэндэ хүдөөгэй ба колхозуудай клубууды болон библиотекнууды даагшад уранхайханай самодельностин кружокууды хүтэлбэрилшэд хабаадалса.

Тухай мүн мятуринска биологика наукин ба уласхоорондэй бодол тухай лекцинууды шатаһа байна. Нүүдээрнэ Еха-Кунайн культурын байшангай, Десятинска хүдөөгэй клубай хүдэлмэрилшэдэй зүбшэн хэйсэлгэ болоо.

Һайнаар түхөөрөгдөн хамтын байра

Заиграйн аймагай Шулуутайн долоонжэлэй нургуулида дүтэ шадарай колхозууднаа хүүгэд хуралсана. Тэдэнэр һайнаар түхөөрөгдөн тусхай хамтын байрада байдаг.

Тухай мүн мятуринска биологика наукин ба уласхоорондэй бодол тухай лекцинууды шатаһа байна. Нүүдээрнэ Еха-Кунайн культурын байшангай, Десятинска хүдөөгэй клубай хүдэлмэрилшэдэй зүбшэн хэйсэлгэ болоо.

Хэлэһэн үгэдөө хүрбэ

Улан-Удэ гороной хэлхэе холбооной конторын отделенинүүд бүхы коллективүүд газетнүүд болон журналнууды тарааха түсэбтэ шэнэ жэл хүрэтэр дүүргэхэдэй гэгшэн социалистическ уялганууды абанан юм.

Тухай мүн мятуринска биологика наукин ба уласхоорондэй бодол тухай лекцинууды шатаһа байна. Нүүдээрнэ Еха-Кунайн культурын байшангай, Десятинска хүдөөгэй клубай хүдэлмэрилшэдэй зүбшэн хэйсэлгэ болоо.

ШАТАР

Ноябриин 22-ноо декабриин 14 хүрэтэр Ташкент городто Советскэ Союзай түрүү зэргэ эзэлхын түлөө 1/4 финалай шатарай турнир дүүрбэ. Тэрэ турнирта 16 хүн хабаадалса. Тэдэнэрэй дунда Туркменин хушанай шатаршан 60 наһатай Аменов наадаба.

Тухай мүн мятуринска биологика наукин ба уласхоорондэй бодол тухай лекцинууды шатаһа байна. Нүүдээрнэ Еха-Кунайн культурын байшангай, Десятинска хүдөөгэй клубай хүдэлмэрилшэдэй зүбшэн хэйсэлгэ болоо.

Хоккейгээр РСФСР-эй кубок

БМАСР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ декабриин 24-дэ Улан-Удын «Локомотив» (ПВЗ) ба Иркутскын «Локомотив» командануудай хоорондо хоккейгээр РСФСР-эй кубок абыхын түлөө ээлжэтэ матч болобо. Энэ хоёр команда түрүүшээр улаан сэг соо тэнсүү наадажа байтараа, айлашад шадамар комбинаци хэжэ.

Тухай мүн мятуринска биологика наукин ба уласхоорондэй бодол тухай лекцинууды шатаһа байна. Нүүдээрнэ Еха-Кунайн культурын байшангай, Десятинска хүдөөгэй клубай хүдэлмэрилшэдэй зүбшэн хэйсэлгэ болоо.

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиум болбол СССР-эй Министруудэй Сөвөдэй Түрүүлгшын Орлогно нүхэр Тевосян Иван Федоровиче СССР-эй хара металлургиин Министрээр томилбо.

СССР-эй Министруудэй Сөвөдэй Президиум болбол СССР-эй Министруудэй Сөвөдэй Түрүүлгшын Орлогно нүхэр Тевосян Иван Федоровиче СССР-эй хара металлургиин Министрээр томилбо.

Харюусалгата редактор Б. А. ОЧИРОВ

ЭКОНОМИЧЕСКА НУРАЛСАЛДА ТУҢАЛАМЖА

СОВЕТСКЭ КРЕДИТНЭ СИСТЕМЭ ТУХАЙ*

Кредитэй тусхайта зорилготой байдаг принцип хадаа ажахынаа түсэб дүүргэхэ ээргээрнэ тодорхой зорилгонуудта хараалхан мүнгэ зөөри ажахын оргоноудта үгэлгөөр бэелүүлэгдэдэг. Энэ—тон шухала принцип юм, яахандаа гэхэдэ, кредитовани хээдээ энэниинэ сахихада, ажахын тус тус халбаринуудай хоорондо, мүн товар-материална үнэтэ зүйлүүдэй ба гаргашануудай тус тус бүридэ кредитнэ ресурснууды зүбөөр хубаалга туйлагдадаг байна.

Банковска кредитнэ бусалгын ба болзороор үгэдэгэй принцип болбол мүнгэн зөөринүүдэй түсэбтэ эрьсэдэ түшгэлдэг ба материална үнэтэ зүйлүүдэй эрьсэын процесс соо мүнгэнэй сүлөөлэгдэхэ ябадалаар хангагдадаг юм.

Эрьсэдэ байһан мүнгэн зөөринүүдэй эрьсэын түсэбтэ болзороноуды сахихынь предприятинууднаа эрижэ, Госбанк хадаа мүнгэн зөөринүүдэй эрьсэе бүхы дээрнэ, Гайлбарилан хээбэл, бүри эхээр бүтээлгын процессе бүхы шатаануудтань түхэригөөр хиналта хэнэ. Зээлээр абаһан мүнгэе бусахаа болзороноуды тус ажахы доторхи материална үнэтэ зүйлүүдэй эрьсэын ба гаргашануудай түсэбүүдтэй холбогдоһон байха ёһотой.

Кредитнэй хангадал байлтань тэрэнэй тусхайта зорилготой байдаг принциптэй таһаршагүй холбоотой юм. Госбанкын зээлээр үгэдэн мүнгэе гар дээрэ бусаажэ шадаха байһан ушар хадаа эдэ

*) Үргэлжэлэ. эхининь декабриин 28-най номерто.